DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v3.58
CZU: 657.007.3:174.4

ETHICS IN ACCOUNTING: BEYOND THE NUMBERS, ON CONSCIENCE AND RESPONSIBILITY

ETICA ÎN CONTABILITATE: DINCOLO DE CIFRE, DESPRE CONȘTIINȚĂ ȘI RESPONSABILITATE

LAIBA Julia-Karla, masterand, specialitatea: Audit și Guvernanță Corporativă
ORCID: 0009-0005-4656-0016
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava,
România, Suceava, Strada Universității 13, https://usv.ro/
E-mail:karla.laiba@student.usv.ro

Abstract: *Accounting is usually associated with accuracy, compliance, and technical rigor, yet beyond calculations and financial statements it also involves an important ethical dimension. The relevance of this topic has increased in recent years due to digitalization, greater transparency requirements, sustainability reporting, and the growing use of intelligent technologies in professional practice. The aim of this paper is to highlight that ethics in accounting means not only compliance with rules, but also the ability of the professional accountant to make fair and responsible decisions in difficult situations. The research is based on the analysis of professional and regulatory sources relevant to the field, with emphasis on international ethical standards, European reporting requirements, and the Romanian accounting framework. The results show that the credibility of accounting information depends not only on technical correctness, but also on integrity, objectivity, professional competence, confidentiality, and professional judgment. Therefore, ethics remains one of the essential conditions for protecting the public interest and maintaining trust in the accounting profession.*
Key words: *ethics, accounting, integrity, responsibility, transparency, public interest*
JEL CLASSIFICATION: M41, M42, M48

INTRODUCERE

Contabilitatea este percepută, în mod obișnuit, ca un domeniu al exactității, al disciplinei și al respectării normelor, fiind asociată cu documente, calcule, înregistrări și situații financiare (România, 1991, Legea contabilității nr. 82/1991). Cu toate acestea, dincolo de această dimensiune tehnică, activitatea contabilă presupune permanent intervenția factorului uman, deoarece în spatele fiecărei informații furnizate se află un profesionist care interpretează, alege și decide (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024). Din acest motiv, contabilitatea nu poate fi redusă la o simplă activitate mecanică, ci trebuie înțeleasă și ca o profesie în care discernământul moral și responsabilitatea joacă un rol esențial (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024). Importanța acestei teme este cu atât mai evidentă astăzi, într-un context marcat de transformări economice și tehnologice rapide, de digitalizare, de extinderea cerințelor de transparență și de dezvoltarea raportării corporative (Uniunea Europeană, 2024). În același timp, profesia contabilă este pusă în fața unor situații tot mai complexe, în care aplicarea normelor nu este întotdeauna suficientă pentru a garanta corectitudinea unei decizii, iar conștiința profesională devine decisivă (International Federation of Accountants, 2021).

Obiectivul cercetării este de a evidenția faptul că etica în contabilitate înseamnă mai mult decât respectarea formală a reglementărilor și procedurilor, presupunând capacitatea profesionistului contabil de a acționa responsabil, echilibrat și onest în raport cu interesul public și cu adevărul economic (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024). Totodată, lucrarea urmărește să sublinieze că valoarea contabilității nu rezultă exclusiv din exactitatea cifrelor, ci și din calitatea morală a deciziilor care stau la baza producerii și prezentării informației contabile (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024). În acest sens, analiza temei este relevantă atât din perspectivă teoretică, cât și practică, deoarece profesia contabilă se află astăzi într-un proces continuu

de adaptare la noi cerințe legislative, profesionale și tehnologice, iar aceste schimbări fac necesară o reflecție mai profundă asupra responsabilității etice a celor care lucrează în acest domeniu (International Federation of Accountants, 2021).

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Etica în contabilitate ocupă un loc central atât în literatura de specialitate, cât și în documentele elaborate de organismele profesionale internaționale (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024). Sursele relevante evidențiază în mod constant faptul că profesia contabilă nu poate funcționa credibil în absența unor repere morale clare, deoarece informația contabilă influențează decizii economice importante și produce efecte care depășesc nivelul unei singure entități (International Federation of Accountants, 2018). Codurile etice și lucrările recente din domeniu insistă asupra ideii că activitatea profesionistului contabil este exercitată în interes public și că aceasta trebuie să se bazeze pe integritate, obiectivitate, competență profesională, confidențialitate și comportament profesional (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024). De asemenea, literatura actuală subliniază că dezvoltarea tehnologiei, extinderea raportării și creșterea presiunilor economice nu reduc rolul eticii, ci îl accentuează, deoarece sporesc riscul apariției unor decizii superficiale, influențate de interese de moment sau de o încredere excesivă în instrumente automate (International Ethics Standards Board for Accountants, n.d.).

Din analiza surselor bibliografice rezultă că etica în contabilitate nu mai este tratată ca o temă secundară, ci ca una dintre dimensiunile fundamentale ale profesiei (International Federation of Accountants, 2018). Autorii și organismele profesionale subliniază că încrederea în informația contabilă depinde nu doar de respectarea normelor tehnice, ci și de conduita celui care o elaborează (ACCA, 2024). Tot mai multe lucrări recente pun accent pe legătura dintre integritate, transparență și responsabilitate, mai ales în contextul actual, în care profesia contabilă este influențată de digitalizare, de cerințe sporite de raportare și de utilizarea noilor tehnologii (International Federation of Accountants, 2021).

Cercetarea de față are un caracter calitativ și se bazează pe analiza documentară a principalelor surse normative și profesionale relevante pentru tema abordată. Au fost avute în vedere standarde etice internaționale, documente elaborate de organisme profesionale, acte normative aplicabile contabilității, precum și lucrări și materiale recente referitoare la transformarea profesiei contabile în contextul digitalizării și al extinderii raportării. Metoda principală utilizată este analiza interpretativă și comparativă a acestor surse, întrucât tema eticii nu poate fi înțeleasă exclusiv prin raportare la reguli formale, ci presupune examinarea relației dintre normă, judecată profesională și responsabilitate. Alegerea acestei metode este justificată de faptul că cercetarea urmărește nu doar prezentarea unui cadru teoretic, ci și înțelegerea modului în care principiile etice se reflectă în practică și influențează calitatea informației contabile. Metodologia cercetării a inclus și o abordare analitico-sintetică, prin intermediul căreia informațiile extrase din sursele bibliografice și normative au fost comparate, corelate și integrate într-o perspectivă unitară asupra eticii în contabilitate.

Rezultatele cercetării arată că etica în contabilitate trebuie privită ca o condiție fundamentală a credibilității informației financiare și a încrederii în profesia contabilă (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024). Contabilitatea are un rol esențial în funcționarea economiei, deoarece informațiile pe care le produce sunt utilizate de manageri, investitori, creditori, autorități publice, angajați și parteneri de afaceri, iar din acest motiv ele nu au doar o valoare tehnică, ci și una socială (International Federation of Accountants, 2018). Atunci când datele contabile sunt întocmite și prezentate cu bună-credință, ele contribuie la consolidarea transparenței și la susținerea unor decizii corecte, însă atunci când sunt deformate, incomplete sau manipulate, efectele negative pot afecta în mod semnificativ relațiile economice și încrederea publică (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024). Analiza relevă că etica în contabilitate se manifestă în special în acele situații în care profesionistul trebuie să aleagă între ceea ce este convenabil și ceea ce este corect, între o prezentare sinceră și una favorabilă doar la nivel de imagine, între respectarea spiritului normei și

exploatarea unor ambiguități în scop oportunist (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024). Un rezultat important al cercetării este evidențierea rolului central al integrității, deoarece aceasta presupune sinceritate, onestitate și refuzul oricărei forme de deformare a realității economice (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024). În practică, integritatea devine cu adevărat vizibilă atunci când profesionistul contabil este pus sub presiunea de a prezenta rezultate mai bune decât cele reale, de a amâna recunoașterea unor cheltuieli, de a diminua importanța unor riscuri sau de a formula raportări ambigue. În aceste situații, conștiința profesională este cea care face diferența dintre simpla conformare formală și adevărata conduită etică (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024). Totodată, analiza arată că obiectivitatea este esențială, întrucât activitatea contabilă poate fi influențată de interese personale, relații de apropiere, presiuni venite din partea conducerii sau teama unor consecințe profesionale, iar păstrarea independenței de gândire devine indispensabilă pentru corectitudinea raționamentului profesional (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024).

Rezultatele evidențiază, de asemenea, importanța competenței profesionale și a atenției cuvenite, întrucât un profesionist contabil nu este etic doar pentru că are intenții bune, ci și pentru că este bine pregătit, informat și capabil să aplice corect reglementările (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024). Un contabil nepregătit, neglijent sau superficial poate produce efecte la fel de grave ca unul lipsit de integritate, mai ales într-un context în care profesia este influențată de schimbări legislative rapide, de tehnologii noi și de obligații de raportare tot mai complexe (International Federation of Accountants, 2021). În același timp, confidențialitatea rămâne o cerință fundamentală, deoarece activitatea contabilă presupune gestionarea unor informații sensibile privind patrimoniul, rezultatele, obligațiile și relațiile contractuale ale unei entități, iar în era digitală această obligație capătă o importanță și mai mare, pe fondul riscurilor legate de stocarea, prelucrarea și transmiterea datelor (International Ethics Standards Board for Accountants, n.d.).Analiza realizată mai arată că actualitatea eticii în contabilitate este strâns legată de extinderea raportării corporative și de utilizarea tehnologiilor inteligente (Directiva 2013/34/UE). Profesia contabilă nu mai este limitată la evidența clasică a operațiunilor economice, ci participă activ la construirea credibilității informației oferite publicului, iar în acest context riscul de prezentare selectivă, superficială sau exclusiv orientată spre imagine devine un risc etic real (Directiva 2013/34/UE). În plus, automatizarea și utilizarea inteligenței artificiale pot sprijini prelucrarea și analiza datelor, dar nu pot înlocui în întregime responsabilitatea umană (International Federation of Accountants, 2021). Dimpotrivă, aceste transformări accentuează nevoia de supraveghere, prudență și judecată profesională, deoarece răspunderea pentru validarea informației rămâne în sarcina profesionistului contabil (International Federation of Accountants, n.d.). Prin urmare, cercetarea confirmă că etica în contabilitate trebuie înțeleasă ca o combinație între normă, judecată și caracter, iar calitatea informației contabile depinde, în ultimă instanță, nu doar de exactitatea tehnică, ci și de responsabilitatea morală a celui care o produce (International Ethics Standards Board for Accountants, 2024).

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Etica în contabilitate reprezintă una dintre condițiile fundamentale ale încrederii în informația financiară și, implicit, ale funcționării sănătoase a mediului economic, deoarece activitatea contabilă presupune nu doar calcule și proceduri, ci și alegeri cu efecte directe asupra imaginii unei entități, asupra deciziilor utilizatorilor și asupra protejării interesului public. Analiza realizată evidențiază faptul că profesia contabilă nu poate fi redusă la o simplă activitate tehnică, întrucât integritatea, obiectivitatea, competența profesională, confidențialitatea și comportamentul profesional reprezintă repere reale fără de care informația contabilă își pierde relevanța și credibilitatea. În contextul actual, marcat de digitalizare, de extinderea raportării și de dezvoltarea tehnologiilor inteligente, etica devine mai importantă decât oricând, iar standardele profesionale și cadrul normativ confirmă că rolul contabilului este acela de a servi interesul public și de a contribui la transparență și responsabilitate

În ceea ce privește recomandările, se impune acordarea unei atenții mai mari formării etice în pregătirea profesională a contabililor, astfel încât dezvoltarea competențelor tehnice să fie însoțită de consolidarea discernământului moral și a capacității de a lua decizii corecte în situații dificile. De asemenea, organizațiile trebuie să încurajeze o cultură profesională bazată pe transparență, onestitate și susținerea deciziei responsabile, iar utilizarea tehnologiilor moderne în contabilitate trebuie însoțită de mecanisme clare de control și validare umană. În final, se poate afirma că o contabilitate de calitate nu înseamnă doar cifre corecte, ci și decizii corecte, asumate cu luciditate, echilibru și conștiință profesională.

REFERINȚE:

1. ACCA (2024) *Code of ethics and conduct* [Online]. Disponibil la: https://www.accaglobal.com/gb/en/about-us/regulation/rulebook/code-of-ethics-and-conduct.html accesat la 01.04.2026
2. International Ethics Standards Board for Accountants (2022–2024) *Technology on professional ethics.* [Online]. Disponibil la: https://www.ethicsboard.org/publications/iesba-technology-working-group-phase-2-report accesat la 01.04.2026
3. International Ethics Standards Board for Accountants (2024) *Handbook of the International Code of Ethics for Professional Accountants (including International Independence Standards)* [Online]. Disponibil la: https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/202502/2024%20IESBA%20HB_ENG_August%202024_Final.pdf accesat la 01.04.2026
4. International Federation of Accountants (2018) *The International Code of Ethics for Professional Accountants: Key areas of focus for SMEs and SMPs.* [Online]. Disponibil la:https://www.ifac.org/knowledge-gateway/discussion/international-code-ethics-professional-accountants-key-areas-focus-smes-and-smps accesat la 01.04.2026
5. International Federation of Accountants (2021) *Ethics, technology, and the professional accountant in the digital age.* [Online]. Disponibil la: https://www.ifac.org/knowledge-gateway/discussion/ethics-technology-and-professional-accountant-digital-age accesat la 01.04.2026
6. International Federation of Accountants (2025) *Artificial intelligence & Accounting* [Online]. Disponibil la: https://www.ifac.org/knowledge-gateway/discussion/artificial-intelligence-accounting accesat la 02.04.2026
7. România 1991 *Legea contabilității nr. 82/1991*. Republicată și actualizată [Online]. Disponibil la: https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/168552 accesat la 02.04.2026
8. Uniunea Europeană 2024 *Directiva 2013/34/UE privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe* (versiune consolidată la 28 mai 2024) [Online]. Disponibil la: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32013L0034 accesat la 02.04.2026

Coordonator științific: SOCOLIUC Marian, prof. univ. dr.
ORCID: 0000-0001-6378-6686
Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava,
România, Suceava, Strada Universității 13, https://usv.ro/
E-mail: socoliuc.marian@usm.ro